

KILPAILUVIRASTO
KONKURRENSVERKET

LAUSUNTO
Dnro 627/72/03

1 (2)

29.9.2003

Oikeusministeriö

OIKEUSMINISTERIÖ

1. 10. 2003
ad 38, 41, 2002
OM030:00/2002
davo

OIKEUDENKÄYNNIN JULKISUUS HALLINTOLAINKÄYTÖSSÄ

Oikeusministeriö on pyytänyt 16.7.2003 päivätyllä kirjeellään Kilpailuvirastolta lausuntoa oikeudenkäynnin julkisuutta hallintolainkäytössä selvittäneen työryhmän mietinnöstä (Oikeusministeriön työryhmämietintö 2003:8).

Kilpailuvirasto pitää tarkoituksenmukaisena työryhmän ehdotuksen lähtökoh-
taa, jonka mukaan asiakirjojen julkisuudessa olisi lähtökohtana julkisuuslain so-
veltaminen myös hallintolainkäytössä. Kilpailuvirasto on samaa mieltä työryh-
män kanssa siitä, että ei voida pitää asianmukaisena, että julkisuuslaissa vält-
tämättöminä pidetyt julkisuuden rajoitukset eivät tulisi sovellettaviksi haettaes-
sa muutosta hallintopäätökseen.

Kilpailuvirasto kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että työryhmämietinnössä
ei ole yleisemmällä tasolla tuotu esiin ongelmia, jotka liittyvät liike- ja ammat-
tialaisuuksien suojaamiseen hallintolainkäytössä. Työryhmä on tuonut mietin-
nössään erikseen esiin ongelmia, jotka liittyvät mahdollisuuteen käyttää julkisia
hankintoja koskevia tuomioistuinprosesseja keinona saada tietoja kilpailijoiden
liike- ja ammattialaisuuksista. Kilpailuvirasto korostaa, että työryhmämietin-
nössä julkisten hankintojen osalta esitetty tarve suojata liike- ja ammattialai-
suuksia hallintolainkäytössä ei ole harvinainen myöskään muilla hallinnonaloilla.
Kilpailuviraston ratkaisuihin liittyvässä muutoksenhaussa on esiintynyt tapauk-
sia, joissa on jouduttu arvioimaan liike- ja ammattialaisuuksien suojan ja asi-
anosaisen tiedonsaantioikeuden välistä suhdetta (ks. esim. KHO:n ratkaisu asi-
assa Pohjan Taimi, 215/1/02, 305/1/02 ja 353/1/02 sekä kilpailuneuvoston
ratkaisu asiassa Sonera/Digita, 53/690/2000). Työryhmän ehdottaman 7 §:n
perusteluissa tulisi siten Kilpailuviraston näkemyksen mukaan tuoda esiin, että
tuomioistuimilla tulee hallinnonalasta riippumatta olla oikeus rajoittaa asian-
osaisten oikeutta tiedonsaantiin, mikäli oikeus tiedonsaantiin johtaisi kilpailijoi-
den liike- ja ammattialaisuuksien selville saamiseen.

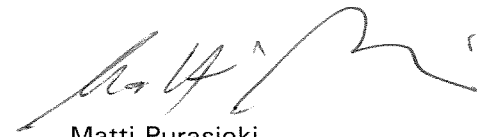
Kilpailuvirasto haluaa lisäksi tuoda esiin ongelman, joka liittyy liike- ja ammat-
tialaisuuksien suojaamiseen suullisessa käsittelyssä. Työryhmä esittää, että
suullinen käsittely toimitettaisiin kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä
olematta, mikäli käsittelyssä esitetään asiakirja tai tieto, joka on julkisuuslain
tai muun lain mukaan salassa pidettävä. Tietyissä tilanteissa kuitenkin jo pelk-
kä asianosaisten läsnäolo on ongelmallista liike- ja ammattialaisuuksien suoje-

29.9.2003

lemisen kannalta. Käytännössä ongelma esiintyy määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä koskevia Kilpailuviraston ratkaisuja koskevassa muutoksenhaussa. Tällaisissa tapauksissa asianosaisten on usein näytön esittämiseksi selvitettävä tuomioistuimelle yksityiskohtaisia tietoja kustannusrakenteistaan. Tällaisten tietojen voidaan usein katsoa olevan liike- tai ammattisalaisuuksia. Kilpailuvirasto ymmärtää, että asianosaisten läsnäolo-oikeuden rajoittaminen edellyttää vahvoja perusteita. Tästä huolimatta valmistelussa olisi syytä arvioida tarvetta sisällyttää lainsäädäntöön säännös, jonka mukaan tuomioistuin voisi yleisön lisäksi rajoittaa myös asianosaisen oikeutta olla läsnä suullisessa käsittelyssä, mikäli asianosaisen läsnäolo merkitsisi liike- tai ammattisalaisuuden tulleista kilpailijan tietoon.

Kilpailuvirasto toteaa lisäksi, että lainsäädäntöä valmisteltaessa olisi syytä kiinnittää huomiota myös diaarimerkintöjen laajuuteen ja julkisuuteen tietyissä kilpailunrajoitustapausten käsittelyyn liittyvissä asioissa. EY:n kilpailusääntöjen uusi täytäntöönpanoasetus (neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003 perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta) tulee sovellettavaksi 1. toukokuuta 2004. Uuden täytäntöönpanoasetuksen mukaan komissiolla on oikeus tehdä tarkastuksia tutkinnan kohteena olevien yritysten johdon ja muun henkilöstön koteihin. Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisilla tulee olla valtuus avustaa komissiota tarkastuksen suorittamisessa. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi kilpailunrajoituksista annetun lain muuttamiseksi (KTM 076:00/2003) ehdotetaan, että markkinaoikeus antaisi valtuutuksen tarkastuksen tekemiseen. Kilpailuvirasto katsoo, että valmistelussa tulisi ottaa huomioon tarve diaarimerkintöjen tietosisällön rajoittamiseen tällaisiin tarkastuksiin liittyvissä asioissa. Mikäli tällaisiin tarkastuksiin liittyviä diaarimerkintöjä ei pidetä tietosisällöltään mahdollisimman suppeina, ei elinkeinonharjoittajiin kohdistuvien tarkastusten voida olettaa olevan tehokkaita. Mikäli tarkastusta koskevan valtuutusasian käsittely ilmenee hallintolainkäytön diaareista, mihin tahansa kiellettyyn kartelliin osallistuneet elinkeinonharjoittajat osaavat varautua suunnitteilla olevaan tarkastukseen.

Ylijohtaja

Matti Purasjoki

Erikoistutkija

Arttu Juuti